

Bildande av ett helägt kommunalt koncernbolag Österåker Stadshus AB jämte dotterbolag samt revidering av bolagsordningar avseende de s.k. småbolagen

Sammanfattning

Kommunstyrelsen fattade vid sitt sammanträde 2022-10-24 KS § 12:9, bl. a. beslut om att uppdra åt Kommundirektören att senast kvartal 1 2023 framlägga förslag om bildande av ett helägt kommunalt koncernbolag. Mot bakgrund av detta omfattar föreliggande ärende, i ett första skede, ett förslag om att bilda dels ”Österåkers Stadshus AB under bildande” (ÖSHAB), vilket – under förutsättning av Kommunfullmäktiges godkännande – även ska vara moderbolag för ett nytt dotterbolag – ”Fastighets Holding AB under bildande” (FHAB), inom Österåkers kommuns koncern, dels ”Sågvägen AB under bildande”.

I ett senare skede kommer förslag till bolagsordningar och ägardirektiv framläggas.

Förslaget innebär en omstrukturering av kommunkoncernen, vilket syftar till ökad tydlighet och struktur utifrån ett styrnings- och samordningsperspektiv och då även för ärenden och frågor vilka är föremål för beredning inom kommunalförbund samt andra gemensamma organisationer där Österåkers kommun har ägande och intressen.

Beredning och beslut rörande t. ex. val av styrelseuppdrag, lekmannarevision inom bolagen ”under bildande” samt arvoden/arvodesgrupper hanteras utanför detta ärende. Det kan i sammanhanget nämnas att då Kommunallagen har företräde framför Aktiebolagslagen gäller att det är Kommunfullmäktige, som utser styrelseledamöter i helägda kommunala bolag (jfr. KL 10:3). Att så ska vara fallet även beträffande eventuella dotterbolag kan lämpligen regleras i kommande beslut om antagande av bolagsordningar. Framöver aktualiseras ärenden där kommunen som ägare kommer att besluta om uppdrag till ombuden att vid bolagsstämmor, förbundsstämmor m. fl. att rösta i enlighet med ägarens beslut.

Inför bildandet av ovan nämnda bolagskoncern föreslås även att bolagsordningarna för de av kommunen helägda bolag som inte ingår i Armadakoncernen ändras vad gäller antalet ledamöter i respektive bolag, från idag 5 ledamöter till istället 3 ledamöter. Detta gäller bolagsordningarna för Långängens Förvaltnings AB, ÖGAB Fastighet 6 AB samt Österåkers Återvinningscentral AB.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta

1. Godkänna bildandet av dels ett helägt kommunalt koncernbolag, tillika moderbolag ”Österåkers Stadshus AB under bildande”, med särskild uppgift att ansvara för en samordning av frågor rörande kommunens alla bolag särskilt de som kräver beslutsfattande av Österåkers kommunfullmäktige och/eller av Kommunstyrelsen, jämte dotterbolag ”Fastighets Holding AB under bildande”, med huvudsakligt ansvarsområde inom infrastruktur och exploatering samt därmed sammanhängande frågor och ärenden samt, dels ett nytt bolag ”Sågvägen AB under bildande”,
2. Uppdra åt Kommunstyrelsen att återkomma med förslag till ägardirektiv samt bolagsordning för dels ”Österåkers Stadshus AB under bildande” respektive ett dotterbolag, exploateringsbolaget ”Fastighets Holding AB under bildande”, dels ”Sågvägen AB under bildande”,
3. Uppdra åt Kommunstyrelsen att utreda och vid behov återkomma till Kommunfullmäktige med förslag till reviderat reglemente för Kommunstyrelsen, med hänsyn taget till ansvarsområdet för ”Österåkers Stadshus AB under bildande”,
4. Ändra respektive bolagsordning, § 6, för Långängens Förvaltnings AB, respektive ÖGAB Fastighet 6 AB samt Österåkers Återvinningscentral AB vad avser antalet styrelseledamöter, från nuvarande 5 till 3 ledamöter. Kommunfullmäktige utser också ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande i respektive styrelse.
5. Uppdra åt Kommunstyrelsen att vidtaga de åtgärder som i övrigt krävs för koncernbildningen och transaktioner i samband med detta samt återkomma med förslag till beslut av Kommunfullmäktige, där så är påkallat.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del

1. Utfärda generalfullmakt för Kommunstyrelsens ordförande att företräda ”Österåkers Stadshus AB respektive dotterbolag under bildande”, samt ”Sågvägen AB under bildande” intill dess att respektive bolag är bildat,
2. Uppdra åt Kommundirektören att tillsätta en arbetsgrupp inom förvaltningsorganisationen, som framöver ska samordna alla de frågor och ärenden vilka ska beredas av ”Österåkers Stadshus AB under bildande”,
3. Uppdra åt Kommundirektören att framlägga förslag till berednings- och beslutsprocess för ärenden samt att förankra detta med berörda organ.

Bakgrund

Österåkers kommuns engagemang spänner över ett stort antal verksamhetsområden och utgår från kommuninvånarnas behov samt utifrån perspektivet om ett effektivt nyttjande av skattemedel. Ett av de prioriterade områdena rör infrastruktur och exploatering, varför Österåkers kommuns engagemang innefattar uppdrag inom såväl helägda som delägda bolag, en rad kommunalförbund samt andra gemensamma organisationer.

I kommunens strävan och ambition att öka transparensen och få en tydligare styrning bildas ett nytt koncernbolag samt dotterbolag. Koncernbolaget utöver det specifika ansvarsområdet för ”Österåkers Stadshus AB under bildande” ha till särskild uppgift att ansvara för en samordning av frågor rörande kommunens alla bolag, särskilt de som kräver beslutsfattande av Österåkers kommunfullmäktige och/eller av Kommunstyrelsen.

För de frågor och ärenden vilka ej kräver beslut av Kommunstyrelsen eller Kommunfullmäktige gäller istället kravet på slutbehandling av ”Österåker Stadshus AB under bildande”, för att besluten ska äga giltighet.

I samband med bildandet av nämnda bolag föreslås även en ändring av respektive bolagsordning, § 6, för Långängens Förvaltnings AB, respektive ÖGAB Fastighet 6 AB samt Österåkers Återvinningscentral AB vad avser antalet styrelseledamöter, från nuvarande 5 ledamöter till 3 ledamöter.

Beträffande Roslagsvatten AB gäller sedan tidigare att Österåkers kommun äger 43% av bolaget. Övriga ägarandelar är fördelade på ett antal andra kommuner, så som Vaxholm, Vallentuna, Knivsta och Ekerö. Österåkers kommun har således inte ensamt det bestämmande inflytandet, men genom antagande av ny VD-instruktion samt ägardirektiv för Roslagsvatten AB ska nämnda bolag följa samma principer för styrning, som gäller för övriga hel- och delägda bolag samt övriga gemensamma organisationer, som omfattas av detta ärende. En ändring av bolagets ägardirektiv är något som kräver likalydande beslut av övriga samägande kommuner.

Motsvarande principer ska gälla för dotterbolagen, dvs. för Österåker AB och Österåker Vaxholm Avloppsreningsverk AB (ÖVAR AB). Det innebär följaktligen att samtliga av Roslagsvatten AB:s ärenden, som kräver beslut av Österåkers kommun ska bli föremål för behandling av koncernbolaget, antingen för slutligt beslut eller som ett led i beredningsprocessen före Kommunstyrelsens och Kommunfullmäktiges beslut. Målsättningen är att ge bolaget nödvändiga handlingsutrymmen och ej överreglera genom alltför detaljerade direktiv.

Förvaltningens slutsatser

Förvaltningen anser det vara angeläget att inom området infrastruktur och exploatering där Österåkers kommun har ett engagemang, tillskapa en tydligare gemensam struktur på ärenden och handlingar dels bolagen emellan, dels beträffande andra organ där Österåkers kommun har intressen, såsom Kommunalförbundet Norrvatten, Södra Roslagens Brandförsvaret, Stockholmsregionens Försäkrings AB, m . fl. Likaså förstärks förutsättningarna för Kommunstyrelsens ansvar beträffande uppsiktsplikt och det blir en tydligare sammanhållen koppling till kommunens vision, målarbete och hållbarhet.

Koncernbildningen syftar till att fungera som en sammanhållande funktion för kommunens hel- och delägda aktiebolag. I koncernbildningen skapas även ett holdingbolag ”Fastighets Holding AB under bildande” för att samordna helägda kommunala bolag utanför Armadakoncernen. Genom att ordna dessa i en koncernbildning med ett tydligt ägaruppdrag att arbeta strategiskt bidrar de till att bland annat hålla samman kommunkoncernens övergripande och strategiska utveckling. Genom koncernbildningen är det även möjligt att på ett tydligare sätt utöva ekonomisk kontroll samt resultatutjämna kommunkoncernens totala resultat.

För lekmannarevisionen inom de nybildade bolagen ska gälla samma villkor som för ägardirektiven för Armada Fastighets AB, dvs. bolagens revisorer ska omfattas av samma upphandling avseende auktoriserade revisorer, som gäller för revision av kommunens övriga verksamhet.

Gällande lagkrav innebär att de nya bolagen ska ha någon form av organisation för diarieföring, arkiv och dokumenthanteringsplan, IT-stöd och dataskyddsombud. Därigenom säkerställs samordningen och kvalitén i de ärenden m.m. som ska behandlas av bolagen.

Bilaga

Utdrag ur protokoll - Kommunstyrelsens beslut 2022-10-24 KS § 12:9, om att uppdra åt Kommundirektören att senast kvartal 1 2023 framlägga förslag om bildande av ett helägt kommunalt koncernbolag.

Staffan Erlandsson
Kommundirektör

Peter Freme
Kanslichef

Expedieras

Digitala Signaturer